

Az Udvarhelyi Híradó második kiadása

A székelyudvarhelyi újságírás fénykora 1894-ben kezdődött, az Osztrák–Magyar Monarchia korszakában, amikor megjelent a *Székely-Udvarhely* című lap, és ez az időszak az első világháború kitöréséig tartott. A *Székely-Udvarhely* volt a város első olyan lapja, amely túlélve az indulás nehézségeit, az udvarhelyi elit kedvelt hetilapjává vált. Azonban, mivel leginkább a helyi ellenzék nézőpontjait képviselte, rövid időn belül felmerült egy második hetilap beindításának az igénye a kormánypárti elit részéről.

Az 1896-os millenniumi ünnepek hatása, az információk iránti igény egy újabb hetilap megjelenését szorgalmazta Székelyudvarhelyen. Hamarosan megkezdte pályafutását az 1877-ben egy évig létező *Udvarhelyi Híradó* második kiadása. A szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági hetilap a Becsek Aladár által irányított Becsek Dániel Fia Könyvnyomdában kapott otthont. Első száma 1898. január 1-jén jelent meg. Kezdetben nem politikai, hanem ún. vegyes lapként jelentkezett minden vasárnap, négyoldalmi terjedelemben. A laptulajdonos és egyben az egyik szerkesztő

Becsek Aladár volt, a lap felelős szerkesztője pedig Cs. Szabó Kálmán író.

A lap fennállásának kezdeti periódusát helykeresési időszakként minősíthetjük. Politikamentességgel próbálkozott, az első évfolyamokban így nagyobb hangsúly került a társadalmi, gazdasági élet megnyilvánulásaira. 1903-tól változtak az irányvonalak, ekkortól Udvarhely megye politikai-közgazdasági lapjaként került ki a nyomdából. Becsek 1903. június 21-én a lap 25-ik számában kijelentette „...az Udvarhelyi Híradó politikája: magyar. [...] A jog, törvény és igazság zászlója alatt fogunk küzdeni a kormánnyal, ha ezek lesznek zászlójára írva, ellene, ha arra a polcra az erőszak, korrupció szelleme lép.”

1905-ben, a liberális kormánypárt választási veresége után közel egy

évig tartó politikai válság alakult ki Magyarországon. A lap igyekezett megtalálni a helyét ebben az időszakban is. 1905 nyarán függetlennek jelölte magát. A szerkesztést egy többnyire ellenzéki értelmiségi elitből alakult csoport vette át. A szerkesztőségi tagok közt említhetjük: dr. Pál Ernőt, id. Szemlér Ferencet, Vajda Ferenc református lelkészt (később esperes), dr. Valentsik Ferencet, aki 1910-től a város függetlenségi képviselője volt. Az új szerkesztőcsoport csak rövid ideig vezette a lapot, ugyanis Becsek továbbra is a Szabadelvű Párt érdekeit képviselte, így lassan a fent említett személyek eltűntek a szerkesztők sorából. A rivális *Székely-Udvarhely* mindenre kaphatónak nevezte az *Udvarhelyi Híradót*. A két lap közötti viszony elmérgesedett, a vége bírósági ügy lett.

1906 júliusában a lap az Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet hivatalos lapjává vált. Végül 1911. április 11-től nyerte el végső formáját a fej-

léc. A továbbiakban az *Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet* és az *Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet* hivatalos közlönyeként jelent meg.

A politikai irányvonal keresésével párhuzamosan előtérbe kerültek a politikai és a helyi jellegű városi, vármegyei problémák a lap oldalain. Azonban az egyik legkedveltebb rovat mindvégig a *Tárca* maradt, ahol a kor irodalmi kiválóságainak – Mikszáth Kálmán, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Karinthy Frigyes, Bródy Sándor, Bartha Miklós, Benedek Elek, Krúdy Gyula stb. – az írásai jelentek meg. Az *Udvarhelyi Híradó* ugyanakkor közlési lehetőséget teremtett a helyi írók és költők számára. A lap oldalain fellelhetjük Fülei Lajos, id. Szemlér Ferenc, Bíró Lajos, Embery Árpád írásait is.

Az első világháború kitörésével a lap szerepe és szerkezete egyaránt megváltozott. A háború éveiben szinte mindennaposak voltak a rendkívüli kiadások, amelyek a legfrissebb hadi és politikai eseményeket közölték. A háborúval együtt a lap hasábjain megjelentek a sebesültek és az elesettek listái. A harctéri tudósítások, a kisebb hőstettek leírása a lakosság győzelemben vetett hitét próbálták erősíteni. A háború 1916 szeptemberében elérte az addig hátszág szerepét betöltő Székelyföldet is. A román betörés miatt – az augusztus 27-én kiadott 35-ik lapszám után – a szerkesztőség elmenekült a városból, ideiglenesen Budapestre tette át székhelyét. Így jelent meg a Budapesten kiadott egyetlen *Udvarhelyi Híradó* 1916. október 15-én. A kiadóhivatal átmenetileg a Práter utca 5. szám alatt működött. A román csapatok kivonulását követően, 1916. november 5-től a lap ismét Székelyudvarhelyen jelent meg. A város 1916 végén és 1917 elején hadműveleti terület volt, a cenzúra miatt üresen maradt részekkel, törlésekkel találkozhatunk a lap hasábjain.

Az *Udvarhelyi Híradó* 1918 végéig igyekezett ellátni a várost és környékét információval. Az utolsó lapszám 1918. november 17-én jelent meg. A lappal együtt megszűnt a Becsek-féle nyomda is. Az újonnan megjelent *Székely Közélet* 1918. november 24-i első számából tudjuk, hogy a Becsek Dániel Fia Könyvnyomdát és az *Udvarhelyi Híradót* egy e célból alakult részvénytársaság, a Székelyudvarhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság vette át. Ezzel az udvarhelyi újságírásban egy teljesen új korszak vette kezdetét. A kisebbségbe került udvarhelyi magyarság érdekeit és céljait a *Székely Közélet* igyekezett szolgálni.

Gidó Csaba

